

VI. Ravnatelj tov. Robič poroča o najvažnejšem iz stanovskih listov: Tovarš, Popotnik, Päd. Zeitschrift, Schul-u. Lehrer-Zeitung. Poročilo je tuintam prepleteno z izrazom subjektivnega mnenja. — Nadalje prečita g. ravnatelj teze za konf. tema o »Varstvu živali in rastlin«.

VII. V smislu novih pravil se vrše dopolnilne odbor. volitve, pri katerih so izvoljeni z vzklikom: Fr. Zacherl, arhivar in pevovodja; Janko Karba, knjižničar, in Vinko Vauda, odbornik brez posla. — Sklene se, da bodi na dan uradne skupščine skupni obed v dvorani g. Iv. Kukovca.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: Tvrška M. Grubbauerjevi sinovi v Lincu od izkupička za šolske zvezke za prvo polletje 300 K; pri tej priliki M. Grubbauerjeve šolske zvezke p. n. učiteljstvu iznova kar najtopleje priporočamo. Učiteljstvo novomeškega okraja zložilo ob letošnji okrajni učiteljski konferenci 2070 K; č. gospa Avgusta Kudrova, soproga c. kr. sodnega pristava v Ormožju, nabrala v veseli družbi 5 K; g. Josip Turk, posestnik, trgovec in občinski svetovalec v Ljubljani, je daroval povodom desetletnice g. župana Ivana Hribarja 20 K. Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

G. županu Ivanu Hribarju se je ob njegovi desetletnici poklonila deputacija »Zaveze avst. jugoslovanskih učit. društev«, ki so bili v njej zastopani predsednik »Zaveze« tov. L. Jelenc, predsednik »Slov. deželnega učit. društva« tov. J. Režek in predsednik »Ljubljanskega učit. društva« tov. J. Dimnik.

Mnogo važnega in težkega dela čaka novega naučnega ministra. Predvsem je treba skrbeti za povišanja ljudskošolskega proračuna. Doslej ni imela avstrijska država za ljudsko šolstvo nič denarja. Bili so celo ministri, ki so izkušali z zakonom v roki dokazati, da ne sme imeti avstrijska država za ljudsko šolstvo nobenega denarja. To mora biti drugače! Potem je treba več državnih učiteljskih, da ne bodo vzgajala psevdo-učiteljstva razna privatna učiteljska. Potem je treba jasnega odloka glede IV. razreda meščanskih šol, kjer se ministrstvo izrečno zaveže, da pokrije vzdrževalne stroške takih razredov s subvencijami. Dalje potrebujemo izdatne podpore za nadaljno izobraževanje učiteljstva, v ta namen je ustanoviti državne štipendije za počitniške tečaje in za poučna potovanja. Urediti je treba vprašanje o okrajnih šolskih nadzornikih, da ne bodo prihajali na taka mesta popolnoma nezmožni ljudje, ki si izkušajo s šikaniranjem učiteljstva ucvrstiti svoje stolčke. Poziv strokovnjakov iz vrst ljudskošolskega učiteljstva v naučno ministrstvo je nujna zadeva. Sedaj imamo železniški svet, industrijski svet, potrebujemo pa tudi naučni svet z izdatnim zastopstvom ljudskošolskega učiteljstva. To zastopstvo bi se dalo urediti na podlagi števila učiteljstva v posameznih kronovinah. Neobhodna potreba je, da se sanirajo deželne finance v svrhu regulacije učiteljskih plač, da se zgradi v vsaki deželi na državne stroške vsaj eno vzorno šolsko poslopje, da se ustanovi centralna pedagoška knjižnica, da se ustanove in od države gmotno podpro deželne pedagoške knjižnice, da se zadosti duševnim potrebam učiteljstva — in tako dalje. Dela je dovolj! Kdo li naj vse to in marsikaj drugega pove ministru?

Šolske maše je odpravil c. kr. mestni šolski svet v Ljubljani. Zaradi tega je velik krik v »Slovenčevem« Izraelu!

Pomembno sistiranje. Novemu učnemu in šolskemu redu z dne 29. septembra 1905 se jasno pozna, da mu je kumoval znani Hirn, protektor vseh klerikalnih idej, in da mu je bil oče po klerikalnem mazilu dišeči pl. Hartel. Ta se je pač dobro zavedal, sestavljajoč novi učni in šolski red, da mora le-ta odgovarjati dvojnemu zahtevam. Prvič vsemu modernemu, kar je zahtevalo avstrijsko organizovano uč-

teljstvo, in drugič vsemu nazadnjaškemu, kar je zahtevala politikujoča duhovščina. Mož se je te svoje dvojne naloge pač dobro zavedal in jo je tudi izpolnil po svoje. Da bi avstrijsko učiteljstvo ne spoznalo prehitro one ljuke, ki se nahaja ravno med raznimi paragrafi novega učnega in šolskega reda, so objavljali razni oficijozni in poloficijozni listi razne slavošpeve novemu učnemu in šolskemu redu. In pl. Hartel je dosegel precej uspeha in vspaval je marsikaterega učitelja, češ, novi učni in šolski red je v vsakem oziru modern. — Paragrafi pa ki govore v prilog klerikalnim željam, je pa tako modro in previdno oblekel, da so na prvi pogled čisto nedolžni in skoro brezbarvni. Mož si je pač mislil kakor vsegamogočni dunajski župan, ko se je nekoč izrazil, da bo spravil šolstvo pod široki jezuitski klobuk vkljub liberalnim šolskim zakonom. — Ali bivši naučni minister pl. Hartel pač ni pomislil da ministri prihajajo in odhajajo. Njega je odneslo, a učiteljstvo je ostalo. — Posebno § 74., drugi oddelek, novega učnega in šolskega reda je bil našim klerikalnim prijateljem vrlo po volji, zakaj s pomočjo tega paragrafa, ki govori »von der Aufsicht über die Kinder bei den verbindlichen religiösen Übungen«, so mislili vpreči napredno učiteljstvo popolnoma v svojo galejo. Računali so menda takole: Kakor »verbindliche religiöse Übungen« uvedemo razne svoje eereemonije, ne le nepotrebne takozvane tedenske maše, temveč tudi ob nedeljah bo moralo »brezbožno« učiteljstvo nadzorovati šolarje ter delati tako štafažo našim opravilom. Ko se učiteljstvo privadi temu kruhu, mu damo še drugačnega in končno ga potisnemo popolnoma na nivo nekdanjega mežnarja. — Da so naša izvajanja prava, nam je pokazal v pretekli dobi najprej nemški tržaški škof Nagl, ko je izdal znano okrožnico zaradi skupnih nedeljskih maš, kjer bi morali nadzorovati učitelji dotične šolarje. Tržaško učiteljstvo, slovensko in laško, se je uprlo tej škofovi samovlasti, dobro vedoč, da je ono, t. j. učiteljstvo, ravno tak član ustanoverne države kakor vsak drug stan in da velja v Avstriji še § 14. drž. osnovnih zakonov, ki veli: »Popolna verska in vestna svoboda je vsakomur zajamčena... Nikogar ne smeš siliti k cerkvenemu opravilu ali k udeležitvi cerkvene slavnosti. — Temu protestu učiteljstva se je pridružil, ako se še prav spominjamo, tudi mestni magistrat tržaški in vse treznomisleče občinstvo in seveda vse neodvisno časopisje. Do srca pa je bilo ogorčeno vse klerikalno časopisje. Pluvalo je, ogenj in žveplo na »framazonsko« učiteljstvo, in v kratkem smo zagledali v slovenskem »Novem listu«, ki je glasilo škofa Nagla, plamteč protest — 147 staršev tam od Sv. Križa pri Trstu. Seveda sta se prej imenovala glasilo in ljubljanski »Slovenec« samozavestno trkala na prsa, češ, ako ta protest ne pomaga — ne bomo pošiljali svojih otrok v take šole, kjež uče tako »brezverski« učitelji. — Ostalo pa je le pri protestu, in nedeljske maše je odnesla kraška burja. — Toda ta poizkus, poklerikaliti na tako lahek način šolstvo ni ostal osamljen. — Pred kratkim je sklenil češki c. kr. šolski svet slično »pogodbo«, ter jo predložil v nekako sankcijo naučnemu ministru. Toda, klerikalci so obračali, novi minister Marchet je pa obrnil. Stitiral je tozadevni ukaz ter ukazal, da se mora tu vpoštevati že prej citirani § 14. državnih osnovnih zakonov, ki veli »da se k raznim verskim vajam ne more siliti nikogar«. — S tem korakom je mož pokazal, da se zaveda svojega vzvišenega mesta, da umeva tok časa; in s tem sistiranjem je odbila za vselej ost onemu nevarnemu orožju, ki je pretilo okrajšati proste učiteljske nedelje. Slovenskemu in sploh avstrijskemu učiteljstvu je sedaj dano orožje, s katerih se bo prav uspešno lahko borilo zoper predpotentnost tega ali onega klerikalnega fanatika.

Osobne vesti. Iz seje deželnega šolskega sveta kranjskega: Premeščeni so: Nadučitelj Ferdinand Kalinger iz Toplice v Trzič, učitelja Fran Kuhar in Ivan Kalan iz Št. Gotharda v Domžale, oziroma iz Ovsišča v Velesovo; učiteljice Karolina Domianovič iz Breznice v Koroško Belo, Ana Zevnik iz Škocjana v Gorje, Marija Stare iz Loškega Potoka v Blagovico, Marija Garbajs iz Trzišča v Toplice-Zagorje; Marija Žgur iz Telč v Tomišelj in Tere-

zija Bole iz Vrhpolj v Domžale. Definilivni sta postali učiteljici Angela Trošt v Vodica in Pavla Buh v Sostrem.

Uradna učiteljska skupščina za kranjski šolski okraj se vrši letos v Cerkljah pri Kranju dne 5. julija ob 10. uri dopoldne v prostorih tamošnje ljudske šole. Poleg običajnih točk so na dnevnem redu: 1.) Obravnava ber. sest. »Gos« (Josin-Gangl: Tretje berilo) za četrti razred po biološki metodi. Referat izdela vse učiteljstvo tega okraja. 2.) Risanje po naravi s praktičnim načrtom za ljudske šole. Poroča g. Fran Suher, c. kr. profesor na ljubljanskem učiteljskem. Ob tej priliki opozarjamo zborovalce na razpravo, ki jo omenjeni referent ravnokar priobčuje v »Učit. Tovarišu«. 3.) Izvolitev zastopnika učiteljstva v c. kr. okrajni šolski svet namesto umrlega nadučitelja J. Kragla za ostalo funkcijsko dobo in istotako dveh zastopnikov za prihodnjo šestletno dobo. Pred pričetkom skupščine — točno ob 9. uri — pa odkrije učiteljsko društvo svojemu umrlemu članu Josipu Petkovšku v Velesovem nagrobni spomenik, na kar posebno opozarjamo vse skupščinarje s posebno prošnjo, naj se tega odkritja gotovo in pravočasno vsi udeležijo. Ob grobu govori rajnkemu v spomin tovariš Andrej Rapè, nadučitelj v Smledniku; pred govorom in po govoru pa se zapoje po ena žalostinka.

Izvestje o izpitih učne usposobljenosti za ljudske in meščanske šole pred c. kr. komisijo v Kopru v majevem terminu t. l. Izpitu se je podvrglo 52 kandidatov, od katerih je med izpitom odstopilo, oziroma bilo reprobiranih 11. 1. za meščanske šole: a) s hrvaškim učnim jezikom za I. skupino g. Fran Katarinič; b) z laškim učnim jezikom 6 kandidatov, in sicer 3 za I. in 3 za III. skupino; (5 kandidatov je med izpitom odstopilo); c) iz laščine kot predmeta na šolah z nemškim uč. jez. gđc. Karolina Reppel; (1 kandidat reprobiran); d) iz klavirja in petja (z odliko) gđc. Alice Goineau, (laški učni jezik); 2. za meščanske šole: a) s slovenskim uč. jezikom (z nemščino kot predmetom) gđc. Marica Thuma in Julijana Vodopivec (slednja tudi z laščino kot predmetom) ter gg. Štefan Firm, Alojzij Gorjup, Avgust Suč in Alojzij Toreš (1 kandidat reprobiran); b) s hrvaškim učnim jezikom (z laščino kot predmetom) gđc. Zorka Nimird, z nemščino kot predmetom pa gg. Jožef Gržinič, Andrija Jakac, Fran Krba-vac in Matko Zlatič; c) z laškim učnim jezikom g. Jožef Sommadossi; (1 kandidatinja reprobirana); 3. dopolnilne izpite: a) iz nemščine kot predmeta na lj. šol. z laškim uč. jezikom 5 kandidatinj in 4 kandidatje; (2 kandidatini in 2 kandidata reprobirana); b) iz laščine kot predmeta na šolah s slov. uč. jez. gđc. Leopoldina Koršič in g. Anton Mervič; c) iz hrvaščine na šolah z laškim uč. jez. g. Anton Gladich; 4. posebni izpit: a) iz francoščine na šolah z laškim uč. jez. 3 kandidatnje; b) za šole z laškim uč. jez. gg. Fran Fonda in Emil Pakiž; c) za šole s slovenskim uč. jez. g. Alojzij Krischan; d) iz laščine na šolah s hrvatskim učnim jezikom g. Jožef Blažič.

Na petrazredni ljudski šoli na Vidmu pri Krškem je razpisano učiteljsko mesto do 5. julija t. l. Oziralo se bo v prvi vrsti na moške prosilce.

V brežiškem političnem okraju bodo trajale glavne počitnice od 1. avgusta do 1. oktobra.

Zakonska sol. Učitelj je obravnaval v šoli sol. Ko je govoril o njeni uporabi pri solenju jedi, vpraša nekoga učenca: »France, kaj pa storiš tvoj oče, če jim ni meso dovolj soljeno?« Učenec: »Tedad ga vržejo materi v glavo!«

Kopriva za hrano in zdravilo. Na Francoskem jedo zadnje čase splošno koprive pripravljene za razne prikuhe in solato, a to ne samo reveži, temuč tudi gospoda. Zdravniki so namreč dokazali, da so koprive ne samo redilna, temuč tudi zdrava hrana. Kopriva popravlja in čisti kri. Kot špinača ima posebno prijeten okus. Posebno jo priporočajo ljudem, ki so prestali kako hudo bolezen, da se hitreje opomorejo. Cvetiče koprive se lepo posuše ter so potem za prav dober čaj.

Razgled po šolskem svetu.

Prvi urednik učiteljskega lista v Bosni, učitelj Anton Jukić, je umrl v Mostaru dne 23. maja t. l. Urejal je »Učiteljsko Zoro«, ki je od meseca januarja izhajala po enkrat na mesec v Mostaru. Jukić je deloval za združenje bosanskega učiteljstva ter na njega skupno delovanje z avstrijskim slovanskim in sosednim jugoslovanskim učiteljstvom.

Jubilejska samopomoč.

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice. Za sprejem se je oglašiti pri načelniku (zdaj nadučitelj **Franco Ks. Trošt** na lgu pod Ljubljano.)

V društvo se sprejemajo le oni ki še niso nad 45 let stari. Pristopnina se ravna po starostnih letih, in sicer od 20 do 25 let 2 K 50 v, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K; od 40 do 45 let 20 K; poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj in 1 K vpisnine. Letno se plača za rezervni fond 2 K.

Po društvenikovi smrti izplača načelnikstvo takoj zakonitim dedičem tolikokrat po dve kroni, kolikor je društvenikov. Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po dve kroni za nadaljni slučaj smrti. Konec leta 1905 je bilo pri društvu 200 članov.

Prijateljem slovenske mladine, šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom priporočamo:

„Zvonček“, III. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, IV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, V. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, VI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, I. letnik, je pošel. Dobite samo še posamezne številke za skupno ceno 3 K.

„Zvonček“, II. letnik, je pošel. Dobite samo še posamezne številke za skupno ceno 3 K.

Upravništvo „Zvončka“,
v Ljubljani, Rimska cesta 7.

Upravništvo „Zvončka“

proda več lepih

klišeejev po nizki cen.

Upravništvo „ZVONČKA“
Ljubljana, Rimska cesta št. 7.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1360.

Kranjsko.

V krškem okraju se razpisuje s tem učno mesto na štirirazredni šoli v Št. Jerneju in trirazredni šoli v Št. Rupertu v začasno nameščenje z opombo, da se pri podelitvi službe v Št. Jerneju ozira samo na moške prosilce.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 18. julija 1906.

Prosilci za stalno nameščenje, kateri v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo. C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 18. junija 1906.

Št. 1360.

V krškem okraju se razpisuje s tem voditeljsko mesto na enorazredni šoli v Črneči vasi in učno mesto na dvorazredni šoli v Velikem trnu v stalno oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 18. julija 1906.